

Αντικρουόμενες δυνάμεις στο εσωτερικό της Ευρωζώνης

Η συμμαχία των προθύμων, ο παράγων Γιουνκέρ και η αλλαγή στάσης της Γαλλίας

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Σε μια επανάληψη του γνώριμου πλέγματος σεναρίου «Γερμανία εναντίον όλης της Ευρώπης» –ή τουλάχιστον σχεδόν όλων– συνοψίζονται τα όσα διεμήφθησαν πριν, στη διάρκεια, αλλά και μετά το συμβούλιο Eurogroup, της εβδομάδας που πέρασε. Οι ιδέες που παρουσιάστηκαν για μια περαιτέρω περιφρούρηση του ευρώ από τις φυγόκεντρες δυνάμεις –η ενίσχυση των κεφαλαίων του μηχανισμού στήριξης και η έκδοση ευρωομολόγου– απερρίφθησαν με συνοπτικές διαδικασίες από τη Γερμανία και τη δική της «συμμαχία προθύμων», την οποία αποτελούν τελευταία η Ολλανδία και η Αυστρία. Το αποτέλεσμα ήταν να διευρυνθούν τα spreads στα ομόλογα των περιφερειακών οικονομιών της Ευρωζώνης και να οδεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση προς την κρίσιμη σύνοδο κορυφής της 16ης Δεκεμβρίου σε τεταμένη ατμόσφαιρα.

παράγων Γιουνκέρ

Κι αυτό, γιατί αυτή τη φορά η εμφορούμενη από έλλειψη στοιχειώδους ευρωπαϊκής αλληλεγγύης στάση της Γερμανίας προκάλεσε την αντίδραση του ίδιου του πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου και προεδρεύοντος του Eurogroup, Ζαν Κλοντ-Γιουνκέρ, οδηγώντας τον σε έναν φραστικό πόλεμο με τη γερμανική κυβέρνηση. Ο κ. Γιουνκέρ επανέφερε την προσφιλή στους οπαδούς του ευρωπαϊκού φεντεριλισμού πρόταση για την έκδοση ευρωομολόγου σε κοινό του άρθρο με τον Ιταλό υπουργό Οικονομικών, Τζούλιο Τρεμόντι, που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Financial Times την ημέρα σύγκλησης του Eurogroup. Συζητήθηκε ασφαλώς στο Eurogroup, αλλά απερρίφθη από τη Γερμανία με το επιχείρημα ότι θα αυξηθεί το κόστος του δανεισμού για όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της Ευρωζώνης.

Μεσολάβησε μάλιστα συνέντευξη του Γερμανού υπουργού Οικονομικών, στην ίδια εφημερίδα και όπως ήταν αναμενόμενο, ο κ. Σόιμπλε επικαλέστηκε πρώτα απ' όλα το ασύμβατο ενός ευρωομολόγου με τις ευρωπαϊκές συνθήκες.

Τότε, όμως, ο μέχρι προσφάτως θεωρούμενος φωνή της Γερμανίας στο Eurogroup κ. Γιουνκέρ χαρακτήρισε τη στάση της Γερμανίας «απλουστευτική» και την κατηγόρησε πως απέρριψε την πρόταση χωρίς καν να την εξετάσει. Ωστόσο, η εμπροστική δήλωση του κ. Γιουνκέρ που πυροδότησε την ανταλλαγή φραστικών πυρών ήταν πως η Γερμανία αντιμετωπίζει με «αντιευρωπαϊκό τρόπο

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

σε δισ. ευρώ

Σημείωση: Η Ελλάδα έλαβε 110 δισ. ευρώ από ξεχωριστό πακέτο τον Μάιο

ΠΗΓΕΣ: EFSF, Reuters

Ρήγμα στο Βερολίνο

Η πρώτη διαφοροποίηση από την επίσημη γραμμή της γερμανικής κυβέρνησης προήλθε από τον Πίτερ Μπόφινγκερ, της επιτροπής οικονομικών συμβούλων της γερμανικής κυβέρνησης, γνωστής ως Επιτροπής των Πέντε Σοφών. Σε συνέντευξή του στον τηλεοπτικό σταθμό ARD, ο κ. Μπόφινγκερ τάχθηκε υπέρ της έκδοσης ευρωομολόγου με το επιχείρημα ότι θα δημιουργούσε μια κατάσταση στην οποία «δεν θα υπήρχε πλέον διαφορά ανάμεσα στις ισοχρές και τις ανίσοχρες χώρες, και η Ευρωζώνη θα μπορούσε να αποτρέψει τις αγορές από το να στρέφουν τη μία χώρα-μέλος εναντίον της άλλης». Αντέκρουσε, άλλωστε, το κύριο επιχείρημα της Γερμανίας, κατά του ευρωομολόγου, τονίζοντας πως δεν θα οδηγούσε απαραίτητα σε αύξηση του κόστους δανεισμού για όλες τις χώρες-μέλη, αλλά αντίθετως θα εμπόδιζε την κερδοσκοπία κατά της Ευρωζώνης.

Μετά το ευρωομολόγο και η πρόταση για αύξηση κεφαλαίων του ευρωπαϊκού μηχανισμού στήριξης απορρίφθηκε από τον γαλλογερμανικό άξονα.

τις ευρωπαϊκές υποθέσεις». Δεν άργησε η απάντηση της γερμανικής κυβέρνησης, που διέμνυσε στον άλλοτε ευνοούμενο της ότι δεν βοηθά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της Ευρωζώνης να κατηγορεί κανείς τους άλλους για «αντιευρωπαϊ-

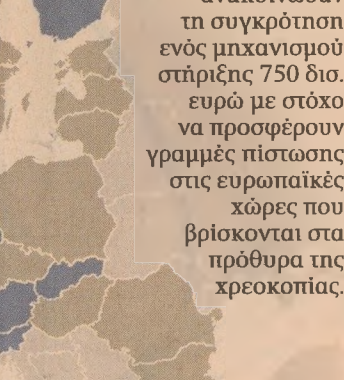
κή» συμπεριφορά. Ο εκπρόσωπος της κ. Μέρκελ επισήμανε μάλιστα πως η ιδέα του ευρωομολόγου δεν είναι ούτε καινοვρία ούτε άγνωστη στους Γερμανούς αξιωματούχους. Πράγματι την ίδια ιδέα υποστήριξε στις αρχές του φθινοπώρου ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, ενώ η πατρότητα της ανήκει στον άλλοτε πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζακ Ντελόρ.

Ενωση στο Ταμείο

Την ίδια τύχη της απόρριψης με συνοπτικές διαδικασίες είχε, άλλωστε, και η πρόταση του επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Ντομνίκ Στρος-Καν, για αύξηση των κεφαλαίων ύψους 750 δισ. ευρώ του ευρωπαϊκού μηχανισμού

Ευρωπαϊκό δίκτυο ασφαλείας

Τον Μάιο του 2010 η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ανακοίνωσαν τη συγκρότηση ενός μηχανισμού στήριξης 750 δισ. ευρώ με στόχο να προσφέρουν γραμμές πίστωσης στις ευρωπαϊκές χώρες που βρίσκονται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας.

*Το πρόγραμμα διάσωσης της Ιρλανδίας των 85 δισ. ευρώ χρηματοδοτήθηκε εν μέρει από την ίδια τη χώρα.

στήριξης ώστε να περιφρουρηθεί η Ευρωζώνη από μια επέκταση της κρίσης χρέους ικανή να υπονομεύσει την ανάκαμψή της.

Η συλλογιστική της πρότασης αυτής, που ούτως ή άλλως εξετάζεται παρασκευαστικά είναι πως απαιτούνται υψηλότερα κεφάλαια ώστε να καταστεί δυνατή η στήριξη οποιουδήποτε κράτους-μέλους, ενδεχομένως και της ίδιας της Ισπανίας.

Το θέμα παρέμεινε, βέβαια, σε εκκρεμότητα και αναμένεται να συζητηθεί στη σύνοδο κορυφής. Οι αντιδράσεις από τη συμμαχία των προθύμων ήταν, πάντως, ενδεικτικές της αντιμετώπισης που θα τύχει και των σχοινοτενών διαπραγματεύσεων που ενδεχομένως θα απαιτηθούν για μια έγκρισή του. Πρώτος ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών υποστήριξε ότι πρέπει να δοθεί ο αναγκαίος χρόνος για να αφομοιωθούν οι αγορές την απόφαση για σύσταση μόνιμου μηχανισμού στήριξης.

Παρεμφερής ήταν και η δήλωση του Αυστριακού ομολόγου του, Γιόζεφ Πρελ, αλλά και του Ολλανδού Γιαν Κέες ντε Γιόγκερ, που έσπευσε να χαρακτηρίσει «πρώωρη» οποιαδήποτε σχετική συζήτηση. Στα τέλη της εβδομάδας, πάντως, ο Γάλλος πρόεδρος, Νικολά Σαρκοζί, συντάχθηκε με τη γερμανικό στρατόπεδο με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται...

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ. **ΑΝΑΛΥΣΗ** από τη ΖΕΖΑ ΖΗΚΟΥ

Τα ευρωομόλογα της «σωτηρίας» στην πυρά...

Δυστυχώς, η ιδέα ενός ευρωπαϊκού ομολόγου που θα στηρίζει τον δανεισμό των αδύναμων μελών της Ευρωζώνης, έχει έναν ισχυρό αντίπαλο. Η κοινή λογική λέει πως δεν υπάρχει ουδείς λόγος ένας μεγάλος παίκτης όπως η Ε.Ε. να μην έχει τον δικό του τρόπο χρηματοδότησης. Όμως, η Γερμανία και ο γαλλικός δορυφόρος της δύσκολα θα μπορούσαν να δεχθούν να καταβάλουν το κόστος ενός υψηλότερου γι' αυτούς επιτοκίου δανεισμού, όπως συνεπάγεται το ευρωομολόγο.

Το επιχείρημα της Μέρκελ εδράζεται στη θεμελιώδη γερμανική ερμηνεία για τη λειτουργία της ΟΝΕ πως «απαγορεύεται στην Ε.Ε. και τα μέλη της να εγγυηθούν τις υποχρεώσεις των εταιρών τους» απορρίπτοντας κατηγορηματικά μαζί με τον Σαρκοζί με ένα «όχι» την ιδέα των «E-bonds». Το Βερολίνο υπερασπίζεται το δικό του εύλογο συμφέρον που λέει ότι δανείζεται με καλύτερους όρους σε σχέση με τις άλλες χώρες του ευρώ και ότι δεν έχει καμία υποχρέωση να αρχίσει να δανείζεται ακριβότερα για λογαριασμό άλλων. Η φράση Μέρκελ έχει ξεκαθαρίσει ότι με την έκδοση των ευρωομολόγων οι «αμαρτωλές» χώρες θα αυξήσουν τις ροπές τους προς τον δημοσιονομικό «κατήφορο», αφού θα γνωρίζουν ότι ούτως ή άλλως θα δανείζονται (ελέω Γερμανίας) με ικανοποιητικούς όρους και επιμένει ότι η ευθύνη αποτροπής του κινδύνου χρεοκοπίας είναι εθνική υπόθεση κάθε χώρας.

Τις τελευταίες ημέρες είχαν καλ-λιεργθεί ελπίδες ότι η κρίση χρέους που βυθίζει την Ευρωζώνη, ίσως οδηγήσει τους Γερμανούς σε αλλαγή ρότας έναντι των ευρωομολόγων. Εκείνοι στη Γερμανία που υποστηρίζουν ότι αν το Βερολίνο, μέσω των ευρωομολόγων, δεν βάλει σήμερα «το χέρι του στην τσέπη», αύριο, αν η κρίση διευρυνθεί, ίσως κληθεί να το βάλει βαθύτερα.

Οι συνέπειες της κρίσης χρέους θα μπορούσαν να αμβλυνθούν με λύσεις είναι η από κοινού έκδοση εγγυημένων ευρωομολόγων για την αναχρηματοδότηση ενός μεγάλου ποσοστού των ληξιπρόθεσμων χρεών της Ελλάδας και των λοιπών... PIIGS, που αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μεγαλύτερο μερίδιο του συνόλου της οικονομίας της Ευρωζώνης.

Το ζήτημα της έκδοσης των ευρωομολόγων, δηλαδή της κυκλοφορίας κοινών ευρωπαϊκών χρεογράφων, επανήλθε ορμητικά στο προσκήνιο της επικαιρότητας από τη συγκεκριμένη πρόταση που παρουσίασαν με άρθρο τους στους Financial Times ο πρόεδρος του Eurogroup Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ και ο υπουργός Οικονομικών της Ιταλίας, Τζούλιο Τρεμόντι, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους

για τις χώρες της Ευρωζώνης. Οι δύο πολιτικοί προτείνουν τα ευρωομόλογα να καλύπτουν το δημόσιο χρέος μιας χώρας έως και το 40% του ΑΕΠ της. Αν γινόταν αποδεκτή η κοινή αυτή πρόταση, η Ελλάδα θα «απαλλασσόταν» από την αγωνία εξυπηρέτησης χρεών 120 δισ. ευρώ, με βάση τα σημερινά μεγέθη. Γιατί το ποσό αυτό θα μπορούσε να καλυφθεί εύκολα από τις αγορές, με ευρωπαϊκά, δηλαδή χαμηλά, επιτόκια.

Η χειρότερη οικονομική θύελλα από τη δεκαετία του 1930 έχει απομακρυνθεί από τον οικονομικό ορίζοντα, αλλά ένα άλλο σύννεφο είναι εξαιρετικά απειλητικό: Το τεράστιο δημόσιο χρέος. Όλες οι κυβερνήσεις των πλούσιων χωρών έχουν δανειστεί τεράστια ποσά, καθώς η οικονομική κρίση μείωσε τα φορολογικά έσοδα και αύξησε τις δαπάνες λόγω της διάσωσης από την κατάρρευση τραπε-

Με ένα κατηγορηματικό «όχι» ο γαλλογερμανικός άξονας απέρριψε την ιδέα της δημιουργίας «E-bonds».

ζών και επιχειρήσεων μέσω των προγραμμάτων αναθέρμανσης της οικονομίας. Νέα στοιχεία οικονομολόγων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου αναφέρουν ότι το δημόσιο χρέος των δέκα πλουσιότερων κρατών θα αυξηθεί από το 78% του ΑΕΠ το 2007 στο 114% έως το 2014. Θα κρωστούν δηλαδή 50.000 δολάρια ανά πολίτη. Ποτέ άλλοτε από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τόσο πολλές κυβερνήσεις δεν δανεισθηκαν, τόσο γρήγορα και τόσο πολύ.

Και η σημερινή αύξηση του χρέους, σε αντίθεση με την εποχή του πολέμου, δεν θα είναι προσωρινή. Ελάχιστοι πλούσιες κράτη θα θεσπίσουν τόσο αυστηρά μέτρα λιτότητας προκειμένου να σταματήσουν την περαιτέρω αύξηση των χρεών τους. Και το χειρότερο είναι ότι ο σημερινός δανεισμός λαμβάνει χώρα πριν από τη βραδυφλεγή κατάρρευση των προϋπολογισμών εξαιτίας του αυξανόμενου κόστους της συνταξιοδότησης και των δαπανών της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ενός γηρασκούτσου πληθυσμού. Εως το 2050, το ένα τρίτο του πληθυσμού των πλούσιων κρατών θα είναι μεγαλύτερο των 60 ετών. Ο δημογραφικός απολογισμός θα είναι δέκα φορές μεγαλύτερος από το δημοσιονομικό κόστος της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Το άκρως ανησυχητικό είναι ότι το εύρος της υπερχρέωσης ενδέχεται να αυξηθεί με το κράτη να κηρύξουν χρεοκοπία ή να μειώσουν το πραγματικό κόστος του χρέους τους, μέσω του υψηλότερου πληθωρισμού.

Ενας στόχος, διαφορετικές αφετηρίες, για Ρώμη - Δουβλίνο

«**Φιλόδοξες**» κυβερνήσεις όταν πρόκειται για την ενίσχυση των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής ζητούν την Τετάρτη ο Ερρίκ Λικάνεν, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Φινλανδίας. «Τα μέτρα που ελήφθησαν στα τέλη Νοεμβρίου δεν έπαισαν ακόμα τις αγορές», τόνιζε, ενώ «η κατάσταση πολλών μελών της Ευρωζώνης περιπλέκεται περαιτέρω με τα μεγάλα ελ-

Οι κυβερνήσεις Ιρλανδίας, Ιταλίας εξασφάλισαν το «ναι» σε προϋπολογισμούς λιτότητας, με πρωταρχικό στόχο να καθησυχάσουν τις αγορές.

λείμματα τρεχουσών συναλλαγών, που αντικατοπτρίζουν την ασθενή ανταγωνιστικότητα των χωρών και την εξάρτησή τους από τον εξωτερικό δανεισμό».

Η «φιλοδοξία» των κυβερνήσεων έγινε εμφανής σε δύο περιπτώσεις, μία ημέρα νωρίτερα. Αμφότερες οι κυβερνήσεις της Ιρλανδίας και της Ιταλίας κατόρθωσαν, έχοντας με ισχυρή πλειοψηφία, να εξασφαλίσουν το «ναι» σε δύο προϋπολογισμούς λιτότητας των οποίων πρωταρχικός στόχος είναι προς το παρόν να καθησυχάσουν τους φόβους των αγορών. Το Δουβλίνο, θέτοντας ως στόχο την εξοικονόμηση 6 δισ. ευρώ με περικοπές δαπανών και αυξήσεις φόρων το 2011, πείθοντας για τη σοβαρότητα των προθέσεών του περί μείωσης του ελλείμματος, ώστε να λάβει την έκτακτη οικονομική στήριξη από την Ε.Ε. και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Και η Ρώμη, με περικοπές 25 δισ. δολαρίων την ερχόμενη διετία, για να άρει την βεβαί-ότητα που ώθησε νωρίτερα τα spreads της σε ύψη ρεκόρ, ενώπιε της κρίσιμης μεταρριανής διαδικασίας για την παροχή ψή-

φου εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση Μπερλουσκόνι, μετά την αποχώρηση του πρώην συμμάχου Τζιανφράνκο Φίνι από τον κυβερνώντα συνασπισμό. Αμφότεροι οι προϋπολογισμοί αφορούν «οριζόντιες» περικοπές δισεκατομμυρίων ευρώ. Οι ομοιοτύπες σταματούν εδώ.

Στην Ιταλία, το πρόβλημα είναι η απειλή ακυβερνησίας από την ερχόμενη εβδομάδα και όχι τόσο η κρίση χρέους, έστω και αν το τελευταίο ανέρχεται στο 118% του ΑΕΠ της χώρας για φέτος, το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώπη. Οι φόβοι για την αναχρηματοδότησή του είναι σχετικά περιορισμένοι, καθώς περίπου το 50% αυτού βρίσκεται στα χέρια των ιδίων των Ιταλών. Όσο για το έλλειμμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι θα διαμορφωθεί το 2011 στο 4,3% του ΑΕΠ, έναντι 5% φέτος – χαμηλότερο από το ελληνικό 9,6%, το 9,3% της Ισπανίας, το 7,7% της Γαλλίας, το 7,3% της Πορτογαλίας και βέβαια το 32,3% της Ιρλανδίας. Η απειλούμενη ακυβερνησία εγείρει, ωστόσο, φόβους για αδυναμία λήψης μέτρων για την ανάπτυξη. Στην Ιρλανδία, ο τέταρτος προϋπολογισμός αυστηρής λιτότητας σε διάστημα δύο ετών δεν εμποδίζει ούτε και τώρα κάποιους οικονομολόγους να προβλέπουν πως είναι ζήτημα χρόνου η πτώχευση. Ανάλυση στην ηλεκτρονική έκδοση της γερμανικής εφημερίδας Spiegel, με τίτλο «Η Ε.Ε. σπρώχνει την Ιρλανδία στο χείλος της καταστροφής», επισημαίνει πως τα δρακόντεια μέτρα θα αφαιρέσουν από τις τσέπες του μέσου νοικοκυριού 7.500 ευρώ ως το 2012. Οτι τα συγχρητάρια της Ευρώπης για το «θάρος» της κυβέρνησης Κόουεν να εμμένει στους στόχους –παρά τα δύο χρόνια «πορληπτικής» λιτότητας που ήδη υπέστησαν οι Ιρλανδοί από το ξεσπάσμα της κρίσης– δεν θα ωφεληθούν ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη μείωση του χρέους. Και ότι η εθνική θυσία χωρίς μπροστά στον ανέφικτο στόχο μιας ανάπτυξης 8-10%, την οποία πρέπει να επιτύχει η χώρα για να μην εμπλακεί σε έναν φαύλο κύκλο χρέους και αποπληθωρισμού.

30
ΧΡΟΝΙΑ
ACS

Η ACS γιορτάζει 30 χρόνια και σας προσφέρει μοναδικές εκπτώσεις για τις γιορτές!

- Έκπτωση **20%** για τις αποστολές με παραλαβή & παράδοση από οποιοδήποτε κατάστημα ACS (Point-to-Point)
- Έκπτωση **20%** για όλες τις αποστολές βάρους άνω των 10 κιλών
- Επιπλέον έκπτωση **10-35%** για τις αποστολές των κατόχων κάρτας ACS Member

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ έως και 60%*
* αφορά αποκλειστικά τους πελάτες λιανικής

... σημαίνει καλές γιορτές!

Έδρα: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 25, (21ο χλμ. ΑΘΗΝΩΝ-ΛΑΜΙΑΣ), 145 68 ΚΡΥΟΝΕΡΙ, τηλ.: 801 500 1111
(από σταθερό με αστική χρέωση), 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr